

„КРАЈИНА ОСИГУРАЊЕ“ А.Д. БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ ПО ГОДИШЊЕМ ОБРАЧУНУ ЗА
ПЕРИОД ЈАНУАР-ДЕЦЕМБАР 2019. године**

Бања Лука 28.02.2020. године

„КРАЈИНА ОСИГУРАЊА“ А.Д. БАЊА ЛУКА

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДРУШТВУ

1. Опште

<u>Назив:</u>	„КРАЈИНА-ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука
<u>Сједиште:</u>	Бања Лука
<u>Адреса:</u>	Браће Пантића бр.2.
<u>Рјешење о упису у судски регистар:</u>	071-0-Рег-08-000777. Основни суд у Бањалуци
<u>Регистарски уложак:</u>	1-3788-00 Основног суда Бања Лука
<u>Тел./факс:</u>	051 228 834/051 228 844
<u>Е-маил:</u>	kros@inecco.net
<u>Веб сајт:</u>	www.krajinaosiguranje.ba
<u>Матични бр.:</u>	01494678
<u>Шифра дјелатности:</u>	65.12. 66.21 i 66.29
<u>ЈИБ:</u>	4400957640004
<u>ПИБ:</u>	400957640004
<u>Основна дјелатност:</u>	остало осигурање
<u>Директор:</u>	Горан Бобар
<u>Број запослених на бази часова рада:</u>	62 радника на 31.12.2019. године

„КРАЈИНА-ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука је основано као дионичарско друштво Одлуком број 02-521/92, коју је донио Збор радника Организације за осигурање „Сарајево-осигурање“ Сарајево, Филијала Бања Лука, дана 23.06.1992. године, а на основу Уредбе о организовању предузећа, коју је донијело Извршно вијеће Аутономне регије Крајина Бања Лука број 03-320/92 од 09.05.1992. године. Упис оснивања Дионичарског друштва у судски регистар извршен је код Основног суда удруженог рада у Бањој Луци 25.06.1992. године Рјешењем број У/И-2002/92, број регистарског улошка 1-3788-00.

Усклађивање организације и пререгистрација у складу са Законом о осигурању имовине и лица („Службени гласник Републике Српске“, број 14/00 и 20/00) и промјена оснивача извршено је 18.10.2002. године код Основног суда у Бањој Луци Рјешењем број У/И-1043/2002 под називом „КРАЈИНА-ОСИГУРАЊЕ“ акционарско друштво Бања Лука.

Усклађивање организације и општих аката са Законом о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске“, број 75/04) и усклађивање дјелатности са Законом о осигурању имовине и лица („Службени гласник Републике Српске“, број 17/05, 1/06, 64/06) и Одлуком о врстама осигурања („Службени гласник Републике Српске“, број 57/06) извршено је 15.04.2008. године код надлежног суда, регистарски уложак број 1-3788-00 под ознаком и бројем уписника суда 071-0-Рег-08-000777.

Усклађивање одредаба оснивачког акта друштва са одредбама Закона о привредним друштвима и усклађивање дјелатности са Законом о класификацији дјелатности извршено је 12.07.2011.године по Рјешењу о регистрацији Окружног привредног суда Бања Лука 057-0-Рег-10-000966.

Промјена лица овлашћеног за заступање субјекта уписа извршена је 05.04.2019. године код надлежног суда у судском регистру, регистарски уложак број 1-3788-00 под ознаком и бројем уписника суда 057-0-Рег-19-000900.

2. Унутрашња организација

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука (број 02-1409-1-УО/19 од 07.06.2019. године и број 02-2574-1/19 од 18.10.2019. године) дефинисана је унутрашња организација и систематизација радних мјеста Друштва. Све пословне активности друштва обављају се у оквиру сљедећих организационих јединица: службе, пословне јединице, испоставе, филијала у Федерацији БиХ.

Организациони дијелови Друштва су:

1. Сједиште Друштва
2. Пословне јединице: Бања Лука, Лакташи, Градишка, Теслић, Дервента, Модрича, Брчко, Бијељина, Приједор, Мркоњић Град, Источно Ново Сарајево, Рогатица и Требиње.

3. Разврставање правног лица

Друштво је у складу с одредбама члана 5. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске разврстано у категорију великих правних лица.

4. Органи Друштва

1. Скупштина акционара
2. Управни одбор
3. Директор
4. Извршни одбор и
5. Одбор за ревизију

Управни одбор

Одлуком Скупштине акционара (број 02-670/17 од 21.04.2017. године, број 02-2807/17 од 05.12.2017. године, број 02-2210-23/18 од 27.07.2018. године и број 02-2367-4/19 од 27.09.2019. године), именован је Управни одбор у саставу:

1. Мирко Бошњак, предсједник Управног одбора,
2. Александар Љубоја, замјеник предсједника Управног одбора
3. Ненад Ђекић, члан
4. Радојица Ђукић, члан и
5. Слађана Рајковић Станић, члан.

Одлуком Скупштине акционара број 02-2806-1/17 од 05.12.2017. године разријешен је дужности члан Управног одбора Дарко Милуновић. А Одлуком о именовану број 02-2807/17 члана Управног одбора именован је Радојица Ђукић од 05.12.2017.

Одлуком Скупштине акционара бр.02-2210-22/18 од 27.07.2018. године разријешен је дужности члан Управног одбора Наташа Атлагић, док је Одлуком овог органа Друштва, бр. 02-2210-23/18 од 27.07.2018. године именован члана Управног одбора Друштва Александар Љубоја.

07.12.2018. године предсједник Управног одбора Горан Гајић поднио је оставку на мјесто члана и предсједника Управног одбора Друштва, те је Скупштина акционара дана 27.09.2019. године разријешила именованог ове дужности и Одлуком бр.02-2367-4/19 за члана Управног одбора именовала госпођу Слађану Рајковић Станић.

Директор

Одлуком Управног одбора број САЦО/2017/23 од 28.03.2017. године именован је директор Елмедин Ђузел на основу Рјешења Агенције за осигурање РС број 4.05-515-2/17 од 24.03.2017. године. Одлуком Управног одбора број 02-921-УО/7 од 29.05.2017. године регулисан је радно-правни статус са новоименованим директором Друштва.

Елмедин Ђузел је разријешен дужности директора 27.12.2017. године када је Рјешењем Агенције за осигурање РС број 05-515-17/17 именована за в.д. директора Мира Теодоровић. Одлуком Управног одбора број 02-3063-УО/17 од 27.12.2017. године регулисан је радно-правни статус са новоименованом в.д. директора Друштва.

Одлуком Управног одбора Друштва бр.02-3604-2-УО/18 од 27.12.2018. године, в.д. директора мр Мири Теодоровић продужен је мандат до 31.03.2019. године (3 мјесеца). Од 01.04.-30.06. Горан Бобар именован за в.д. директора а од 01.07.2019. године именован је директором Друштва.

Извршни одбор

Скупштина акционара „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука је на својој редовној годишњој сједници одржаној дана 27.09.2019. године, а сходно законској одредби односно Измјенама и допунама закона о друштвима за осигурање (Службени гласник РС бр. 58/19), именовала нови орган Друштва, односно Извршни одбор.

Одлуком о измјенама и допунама Статута „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука (број 02-2367-2/19 од 27. септембра 2019. године), усвојеном од стране Скупштине акционара, утврђено је да Извршни одбор чине директор, и два извршна директора, и исти се уписују у судски регистар.

Управни одбор Друштва ће одредити чланове Извршног одбора, односно два извршна директора, по претходно добијеној сагласности Агенције за осигурање Републике Српске.

Одбор за ревизију

Одлуком Скупштине акционара „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука бр. 02-1784/17 од 16.08.2017. године, именован је Одбор за ревизију „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука у саставу од:

1. Милкица Јоргић Васић
2. Зоран Благојевић и
3. Гордан Пантић

II. РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Рачуноводствене политике су специфични принципи, начела, конвенције, правила и праксе које је Друштво прихватило у припреми и приказивању финансијских извјештаја у складу са МРС/МСФИ. Усвојене рачуноводствене политике односе се на признавање, укидање, мјерење и процјењивање средстава, обавеза, прихода и расхода Друштва.

Уколико дође до промјене рачуноводствене политике, нова рачуноводствена политика се примјењује проспективно (унапријед) у складу са МРС 8 при чему се не врше никаква прилагођавања у вези са претходним периодима него се нова рачуноводствена политика примјењује на постојећа салда од датума промјене. Примјена усвојених политика је обавезна када је ефекат њихове примјене материјално значајан.

Правилник о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама, број 02-4466/13 од 17.12.2013. године се односи на члан 42 – Некретнине, постројења и опрема члан 44 – Инвестиционе некретнине и члан 70 – Ревалоризационе резерве, те је ступио на снагу даном доношења и примјењује се од обрачуна који завршава 31.12.2013. године.

1. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су средства која се могу идентификовати као немонетарна и без физичког обиљежја. Као нематеријална улагања признају се и подлијежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане МРС 38-*Нематеријална улагања* и имају корисни вијек трајања дужи од годину дана. Уколико нематеријално улагање не испуњава наведене услове признаје се на терет расхода периода у којем је настало.

Почетно мјерење – нематеријално улагање се исказује по набавној вриједности.

Накнадно мјерење – након почетног признавања нематеријално улагање се исказује по набавној вредности умањеној за укупну амортизацију и укупне губитке (импаритетне) због обезврјеђења имовине.

Накнадни издатак који се односи на нематеријално улагање након његове набавке увећава вриједност нематеријалног улагања ако испуњава услове да се призна као стално средство тј. ако је вијек трајања дужи од годину дана. Накнадни издатак који не задовољава претходне услове исказује се као трошак периода у којем је настао.

За накнадни издатак који увећава вриједност нематеријалног улагања коригује се набавна вриједност.

Нематеријална улагања која су према МСФИ 5 –*Стална средства намијењена продаји и престанак пословања* класификована као средства намјењена продаји на дан биланса исказују се као обртна и процјењују по нижој вриједности између књиговодствене вриједности и фер вриједности умањене за трошкове продаје.

Амортизација представља алокацију износа за који се средство амортизује током процијењеног вијека употребе. Обрачун амортизације нематеријалних улагања врши се примјеном пропорционалне методе по стопама прописаним Правилником о номенклатури за амортизацију у року од 5 година осим улагања чије је вријеме утврђено уговором када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора. Обрачун амортизације врши се од почетка наредног мјесеца у односу на мјесец када је нематеријално улагање стављено у употребу. За нематеријална улагања са неограниченим вијеком трајања не обрачунава се амортизација.

Трошак амортизације се обрачунава за сваки период (најдуже шестомјесечно) дијељењем амортизационе основе са бројем рачуноводствених периода у процијењеном вијеку. Износ амортизације је у свакој години исти, акумулисана амортизација се повећава пропорционално, књиговодствени износ се смањује пропорционално све док не буде изједначен са резидуалном вриједношћу.

Преостала вриједност нематеријалних улагања сматра се једнаком нули, осим када: постоји уговорена обавеза трећег лица да откупи нематеријално средство на крају његовог преосталог вијека трајања или за то нематеријално средство, односно улагање постоји активно тржиште на којем се може одредити преостала вриједност и то тржиште ће постојати и на крају вијека тог нематеријалног средства, односно улагања.

2. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства која Друштво држи за употребу при пружању услуга и за које очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода (МРС 16).

Почетно мјерење некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вриједности.

Елементи набавне цијене су:

- Фактурна вриједност укључујући увозне дажбине и неповратне порезе умањена за трговачке попусте и рабате и сви припадајући директни трошкови довођења у стање функционалне приправности за намјеравану употребу.

Накнадно мјерење након почетног признавања врши се по набавној вриједности умањеној за исправке вриједности по основу кумулиране амортизације и обезврјеђења.

Након почетног признавања некретнине се вреднују методом ревалоризације тако да књиговодствена вриједност на дан билансирања одговара фер вриједности некретнина на тај дан умањеној за акумулирани трошак амортизације и акумулирани трошак обезврјеђења (**Члан 1. Правилника о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама број 02-4466/13. од 17.12.2013. год.**).

Накнадни издатак који се односи на некретнине, постројења и опрему након његове набавке увећава вриједност средства ако испуњава услове да се призна као стално средство тј. ако је вијек трајања дужи од годину дана, ако се продужава вијек средства, повећава капацитет, побољшава квалитет.

Накнадни издатак ако је настао претежно по основу рада, потрошног материјала и ситнијих резервних дијелова, тај издатак се исказује као текући трошак одржавања. Ако је вијек трајања уграђеног дијела, признатог као накнадни издатак различит од вијека трајања средства у који је уграђен онда се тај дио води као посебно средство и амортизује у току корисног вијека трајања. Одстрањени дио се расходује по процијењеној вриједности ако није могуће утврдити његову књиговодствену вриједност.

Амортизација некретнина, постројења и опреме врши се примјеном пропорционалног метода. Приликом обрачуна амортизације некретнина, постројења и опреме користи се сљедећи вијек трајања и стопе амортизације:

Редни број	Опис	Корисни вијек трајања	Стопа амортизације
1	Грађевински објекти-камен бетон	77	1.30
2	Грађевински објекти бетон	67	1.50
3	Грађевински објекти-монтажни	25	4.00
4	Путне стазе од бетона	20	5.00
5	Нематеријална улагања	5	20.00
6	Опрема-бифе	7	15.00
7	Опрема за обезбјеђење	5	20.00
8	Путничка аута	6.50	15.50
9	ПТТ-опрема	14	7.00
10	ТВ-апарати и радио апарати	5	20
11	Канцеларијски намјештај -дрво	8	12.50
12	Остала опрема за сервисирање и одржавање	9	11.00
13	Клима и вентилације	6	16.50
14	Остале рачун.машине	7	14.30
15	Рачунари	5	25.00
16	Остала канцеларијска опрема	9	11.00
17	Мјерни и контролни уређаји еле.и мех.	6	16.60
18	Мјерни и контролни уређаји остали.	8	12.50

Корисни вијек трајања и стопе амортизације се преиспитују на крају сваке године од стране пописних комисија.

Основицу за обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме чини набавна вриједност умањена за преосталу (резидуалну) вриједност. Резидуална вриједност се процјењује на дан набавке. Уколико није истакнута сматра се да је резидуална вриједност нула.

Амортизација средства започиње када је оно спремно за кориштење. Када се због истрошености или застарјелости средства не могу више користити она се морају повући из употребе тако што ће се расходовати, продати или замијенити за нова. Када се средства повлаче из употребе прво се књиже трошкови амортизације за дио године до датума повлачења. Ако се средство користи дуже од процијењеног вијека употребе оно се не амортизује након тачке у којој се књиговодствени износ изједначава са резидуалном вриједношћу. Некретнине, постројења и опрема који су према МСФИ 5 –Стална средства намјењена продаји и престанак пословања класификовани као средства намјењена продаји на дан биланса исказују се као обртна средства и процјењују се по нижој вриједности између књиговодствене и фер вриједности умањене за трошкове продаје.

Набавна вриједност средства набављеног на кредит обухвата висину кредита као и еквиваленте готовине док се камата и други издаци третирају трошковима периода.

3. Залихе

Залихе су средства која се држе у облику материјала или помоћних средстава ради пружања услуга. Мјере се по набавној вриједности. Признају се као расход када се ставе у употребу.

Износ исправке вриједности залиха до висине њихове нето продајне вриједности и сваког отписа залиха признаје се као расход у периоду у којем су исправка вриједности или отпис извршени. Износ било ког укидања исправке вриједности залиха које настаје због повећања нето продајне вриједности признаје се као смањење износа исправки вриједности залиха у периоду у којем је укидање извршено.

Отпис залиха инвентара чији је процијењени вијек употребе до годину дана врши се једнократним отписом приликом њиховог стављања у употребу.

Отпис инвентара чији је процијењени вијек употребе преко годину дана врши се методом калкулативног отписа.

4. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине (земљишта или зграде или дијелови зграда или и једно и друго) су оне некретнине које Друштво држи ради остварења зараде и од издавања некретнине или ради увећања вриједности капитала или и једно и друго.

Почетно мјерење инвестиционе некретнине приликом стицања врши се по набавној вриједности. Након почетног признавања, накнадно мјерење инвестиционе некретнине врши се по моделу поштене (фер) вриједности примјеном основног поступка предвиђеног МРС 40 - *Инвестиционе некретнине*.

Примјена основног поступка подразумијева да се приликом вредновања инвестиционих некретнина не врши обрачун амортизације, ревалоризације или обезврјеђења у складу са МРС 36.

Вредновање по фер вриједности подразумијева да се на датум сваког наредног биланса може очекивати промјена вриједности инвестиционе некретнине при чему повећање те вриједности представља добитак и признаје се као приход у том обрачунском периоду, док њено смањење представља губитак и признаје се као расход у том обрачунском периоду.

Превођење у инвестициону некретнину или из ње врши се искључиво када дође до промјене у намјени те некретнине. При превођењу инвестиционе некретнине која је исказана по фер вриједности на некретнину коју користи власник или некретнину намјењену продаји набавну вриједност некретнине за потребе даљег вредновања у складу са МРС 16 или МРС 2 представља фер вриједност на дан промјене намјене.

(Члан 2. Правилника о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама број 02-4466/13. од 17.12.2013. године).

5. Стална средства намијењена продаји и престанак пословања

Друштво признаје и исказује стално средство (или расположиву групу) као средство намијењено продаји у складу са МСФИ 5- *Стална средства намјењена продаји и престанак пословања* ако се његова књиговодствена вриједност може првенствено надокнадити кроз продајну трансакцију, а не кроз наставак кориштења и уз услове:

- да средство мора бити доступно за моменталну продају у свом тренутном стању.
- продаја средства мора бити вјероватна у року од 1 године од дана признавања као средства намијењеног продаји. Да би се испунио овај услов мора бити сачињен план продаје или да се донесе одлука о продаји средства и да се започне са тражењем купца (јавна продаја, непосредни преговори са потенцијалним купцима и сл.). Да би продаја била вјероватна мора да постоји тржиште за то средство, а понуђена цијена мора бити разумно утврђена тако да омогућава продају средства у року од годину дана.

Средство које је отписано, амортизовано, односно оно чија је садашња вриједност (књиговодствена) безначајна не признаје се као средство намијењено продаји.

Стално средство признато као средство намијењено продаји исказује се по нижем износу од књиговодствене вриједности и фер вриједности умањене за трошкове продаје. Фер вриједност је тржишна вриједност на дан продаје.

Трошкови продаје су трошкови који се могу директно приписати продаји средства и који не обухватају финансијске трошкове и трошкове пореза на приход. Трошкови продаје одмјеравају се према садашњој вриједности а не према висини која се очекује у моменту будуће продаје.

Некретнине, постројења и опрема који су према МСФИ 5 –*Стална средства намјењена продаји и престанак пословања* класификовани као средства намијењена продаји на дан биланса исказују се као обртна средства.

6. Начин процјењивања пласмана, потраживања и хартија од вриједности

Финансијски пласмани и потраживања разврставају се у три категорије:

- дугорочни финансијски пласмани,
- краткорочни финансијски пласмани,
- краткорочна потраживања

У оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се учешћа у капиталу зависних правних лица, учешће у капиталу повезаних правних лица и учешће у капиталу других правних лица и дугорочне хартије од вриједности расположиве за продају. Такође у оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се дугорочни кредити зависним, повезаним и другим правним лицима, дугорочни кредити у земљи и иностранству, хартије од вриједности које се држе до доспијећа и остали дугорочни пласмани.

Наведени пласмани представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мјере по њиховој набавној вриједности која представља поштenu вриједност надокнаде која је дата за њих. Трошкови трансакције се укључују у почетно мјерење свих финансијских средстава. За потребе накнадног вредновања финансијска средства након почетног вредновања класификују се у четири категорије:

- финансијска средства која се вреднују по фер вриједности, с тим да се промјене фер вриједности одмах признају као приход или расход (признају у билансу успјеха).
- финансијска средства (улагања) која се држе до доспијећа,
- зајмови (кредити) и потраживања,
- финансијска средства расположива за продају.

Послије почетног признавања Друштво мјери финансијска средства по њиховој поштеној вриједности. Признати добитак или губитак који произилази из промјене фер вриједности финансијског средства исказује се као добитак или губитак из финансијског средства које је расположиво за продају, који је:

- укључен у финансијски резултат у периоду у којем настаје или
- су промјене приказане као промјене резерви у оквиру капитала све док се финансијско средство не прода, наплати или на други начин отуђи.

Приликом сваког састављања биланса стања на дан 31.12. мора се утврдити да ли постоји губитак због смањења вриједности финансијских средстава, односно да ли постоје индиције да је неко средство обезврјеђено.

Износ обезвријеђености се признаје као смањење позитивне резерве у оквиру капитала или као расход ако те резерве нема. Поништавањем раније признатог износа обезврјеђења признаје се као повећање позитивне резерве у оквиру капитала.

Улагања у зависна друштва која се обухватају у консолидовним финансијским извјештајима, као и она која су искључена из консолидованих финансијских извјештаја исказују се по набавној вриједности.

Метод набавне вриједности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вриједности, а у билансу успеха исказује се добитак од улагања само у оној мјери у којој инвеститор прими свој дио из расподјеле нераспоређене добити корисника улагања, које се врши након стицања. Инвеститор признаје приход само у оној мјери у којој прими свој дио из расподјеле нераспоређеног нето добитка корисника улагања до које дође након дана када га је инвеститор стекао. Дио из расподјеле који се прими у износу који је виши од таквог добитка сматра се повраћајем инвестиције и исказује се као смањење набавне вриједности инвестиције.

Учешће у капиталу придружених правних лица над чијим пословањем постоји значајан утицај (учешће у акцијама са правом гласа 20% до 50%) и други услови дефинисани МРС 28 рачуноводствено обухватање улагања у придружена друштва мјери се према методу набавне вриједности. Метод набавне вриједности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вриједности, а у билансу успеха исказује се добитак од улагања само у оној мјери у којој инвеститор прими свој дио из расподјеле нераспоређене добити корисника улагања, које се врши након стицања.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вриједности и остале краткорочне пласмане са роком доспијећа, односно продаје до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

Кредити се процјењују по номиналној вриједности. Кредити се директно отписују за износ документоване ненаплативости, а индиректно по одлуци Управног одбора Друштва у случају неизвршења наплате о року доспијећа.

Краткорочни финансијски пласмани који се држе ради трговања процјењују се по набавној вриједности или тржишној вриједности ако је нижа. Исказани износ средстава умањује се до његове процијењене вриједности која може да се надокнади било директно, било коришћењем рачуна исправке вриједности. Износ губитка укључује се у нето добитак или губитак периода.

Краткорочним потраживањем сматрају се потраживања која немају карактер пласмана, као што су потраживања по основу закључене премије, извршених услуга, потраживања из специфичних послова и друга краткорочна потраживања.

Потраживања се процјењују по номиналној вриједности умањеној индиректно за износе вјероватне ненаплативости потраживања, а директно ако је немогућност наплате потраживања извјесна и документована.

Директан отпис ненаплаћених потраживања подразумијева да се врши коначан појединачан отпис вриједности потраживања на основу вјеродостојног документа (изгубљен судски спор, ликвидација дужника, корекције по записнику о усклађивању потраживања која су у корист дужника и сл.) на терет расхода.

Индиректно умањење вриједности ненаплаћених потраживања подразумијева исправку потраживања на терет расхода онда када је немогуће предвидјети која конкретна потраживања неће бити наплаћена у тренутку биланса.

Процјену ненаплативости потраживања врши руководилац рачуноводства на основу објективних информација произашлих из анализе засноване на искуству из претходних обрачунских периода и важећих подзаконских аката везаних за процјену билансних позиција.

Индиректно умањење потраживања вршит ће се методом процјењивања крајњег салда рачуна исправке вриједности потраживања који индиректно коригује рачун потраживања на процијењену фер вриједност.

Процијењени салдо рачуна исправке вриједности потраживања израчунават ће се по методи застарјелости потраживања. Потраживања ће се класификовати у следеће групе са процентом отписа:

Категорија потраживања	Старост потраживања у данима	% отписа
Прва категорија	до 90	5.00
Друга категорија	91-150	25.00
Трећа категорија	181-270	50.00
Четврта категорија	преко 270	100.00

Одлуку о износу исправке вриједности потраживања доноси Управни одбор.

7. Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година по МРС –8.

Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне исправљају се на терет расхода односно у корист прихода периода у којем су идентификовани.

8. Готовина и готовински еквиваленти

Готовину представља новац на рачунима и благајни.

Хартије од вриједности које су непосредно уновчљиве и племенити метали сматрају се готовинским еквивалентима.

Хартије од вриједности процјењују се по набавној вриједности, а племенити метали процјењују се по вриједности изведеној из цијене племенитих метала на свјетском тржишту.

Хартије од вриједности, депозити по виђењу и готовина у страниј валути процјењују се по средњем курсу стране валуте на дан биланса. Обрачунате курсне разлике по овом основу књиже се на терет финансијских прихода или финансијских расхода.

9. Активна временска разграничења

Активна временска разграничења обухватају унапријед плаћене, односно фактурисане трошкове и приходе текућег периода који нису могли бити фактурисани, а за које су настали трошкови у текућем периоду, што је у складу са начелом узрочности прихода и расхода.

У активним временским разграничењима обухватају се и камате обрачунате за текући обрачунски период, а које доспијевају за плаћање у будућем периоду.

10. Капитал

Капитал обухвата: основни капитал, емисиону премију, резервни капитал (законске и статутарне резерве), ревалоризационе резерве и нераспоређени добитак текуће и претходних година.

Губитак из ранијих година и текуће године је исправка вриједности капитала.

Капитал и губитак процјењују се у висини номиналне књиговодствене вриједности.

Ревалоризационе резерве и нереализовани добици и губици по основу финансијских средстава расположивих за продају исказују се ефекти промјене фер вриједности некретнина, постројења, опреме нематеријалних улагања, учешћа у капиталу у страниј валути, хартија од вриједности и других финансијских инструмената у складу са МРС 16, МРС 21, МРС 38, МРС 39 и другим релевантним МРС и МСФИ.

Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних материјалних и нематеријалних средстава исказују се позитивни ефекти промјене фер вриједности нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина које се амортизују. Друштво је дужно да обезбједи аналитику ревалоризационих резерви по конкретним средствима за коју су резерве формиране.

На терет позитивних ревалоризационих ефеката из става 2.овог члана књиже се:

- a) Негативни ефекти тј. ефекти смањења фер вриједности до висине раније остварених позитивних ефеката.
- b) Губитак остварен при продаји или расходовању средства до висине раније оствареног позитивног ефекта.
- c) Пренос раније остварених позитивних ефеката у корист рачуна 340 – Нераспоређени добитак ранијих година уколико се поништавање позитивних ефеката ревалоризације за конкретно средство врши у моменту када је средство од кога потиче позитиван ефекат продато или расходовано и
- d) Пренос раније остварених позитивних ефеката у корист рачуна 341 – Нераспоређени добитак текуће године уколико се поништавање позитивних ефеката ревалоризације за конкретно средство врши континуирано из годину у годину.

(Члан 3. Правилника о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама број 02-4466/13. од 17.12.2013. године).

11. Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања се признају када:

- a. друштво има обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја.
- b. је вјероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза и
- v. износ обавезе може поуздано да се процијени.

Уколико ови услови нису испуњени резервисање се не признаје.

Дугорочна резервисања обухватају резервисања за трошкове у гарантном року, резервисања за трошкове обнављања природних ресурса, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктурирања, резервисања за накнаде и бенефиције запослених, остала резервисања за вјероватне трошкове.

Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Дугорочна резервисања Друштво процјењује на бази стварно очекиваних трошкова, а укида их у моменту настанка трошкова који терете резервисања. Неискориштена дугорочна резервисања за покриће трошкова укидају се у корист осталих прихода.

Резервисање се испитује на дан 31.12. и коригије тако да одражава најбољу садашњу процјену. Ако више није вјероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити потребан за измирење обавезе резервисање се укида.

12. Обавезе

Под обавезом се подразумијева садашња обавеза друштва која проистиче из прошлих догађаја чије ће измирење резултирати одливом ресурса који стварају економске користи.

Све обавезе Друштва обухватају: дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вриједности и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе) и краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања).

Подјела обавеза на дугорочне и краткорочне извршена је у зависности да ли обавеза доспијева за плаћање до једне године или преко једне године од дана чинидбе (настанка), односно од годишњег обрачуна.

Обавезе се процјењују у висини номиналне вриједности проистекле из одговарајуће пословне или финансијске трансакције, односно у висини очекиване исплате по том основу, ако је она виша. Застарјеле обавезе се укидају (отписују) у корист прихода од смањења обавеза.

Повећање обавезе може настати по основу камата ако је уговором предвиђено да се камате приписују обавези. У том случају камата дијели судбину обавезе по којој је обрачуната у погледу рока доспијећа и начина наплате.

Обавезе које се исказују у страниј валути процјењују се по средњем курсу стране валуте који важи на дан биланса.

На крају обрачунског периода приликом састављања годишњег обрачуна треба утврдити износ доспјелих, а неплаћених дугорочних обавеза и прекњижити их са рачуна дугорочних обавеза на рачун краткорочних обавеза.

13. Пасивна временска разграничења

Пасивна временска разграничења обухватају унапријед плаћене или обрачунате приходе који се односе на будући период (преносне премије и сл.), краткорочна резервисања (резервисане штете), обрачунате трошкове који нису фактурисани и остала разграничења за која се укаже потреба.

Смисао пасивних временских разграничења је у томе:

- да се у трошкове периода укључе стварно настали трошкови периода за који није примљена књиговоствена исправа или за који није доспјела обавеза плаћања.
- да се унапријед обрачунати или наплаћени приходи који се односе на наредни период не исказу као приходи текућег периода већ да се преко пасивних временских разграничења пренесу у наредни период.

14. Техничке резерве

Техничке резерве се утврђују за покриће обавеза из уговора о осигурању. Општа правила о начину утврђивања техничких резерви користе принцип по којем износ резерве мора бити довољан да омогући да се испуне обавезе у оној мјери у којој је то могуће предвидјети када су у питању уговори о осигурању у складу са МСФИ 4 и националним законодавством.

Резерве за преносне премије се израчунавају за све врсте осигурања примјеном методе „про рата темпорис“. на основу премије фактурисане у посматраном периоду. Обрачун преносне премије врши се у складу са Правилником о техничким резервама.

Преносна премија формира се и обрачунава за оне врсте осигурања код којих осигуравајуће покриће траје и после истека обрачунског периода и представља дио премије који се користи за покриће обавеза из осигурања које настају у наредном обрачунском периоду.

Преносна премија обрачунава се на дан биланса стања. Обрачун преносне премије врши се појединачно за сваки уговор, а основицу за обрачун представља укупна премија осигурања утврђена уговором о осигурању. Преносна премија у самопридржају рачуна се као збир преносне премије осигурања сопственог портфела и преносне премије примљених саосигурања умањен за преносну премију пренијету у саосигурање и реосигурање.

Резервисане штете представљају укупан износ обавезе које су према разборитој процјени направљеној на основу објективних фактора потребне да се изврши плаћање штета остварених на дан биланса стања као и припадајући трошкови ликвидације.

Резервисане штете процјењују се на основу Правилника о техничким резервама узимајући у обзир све будуће трошкове који се могу предвидјети на основу искуствених и очекиваних података.

Резервисане штете састоје се од резерви за настале пријављене а неријешене штете и резерви за настале непријављене штете.

Резерве за настале пријављене а неријешене штете до краја текућег обрачунског периода обрачунава се на основу појединачне процјене сваке штете.

Резерве за настале пријављене а неријешене штете које се исплаћују или ће се исплаћивати у облику ренте обрачунавају се у капитализованом износу уз кориштење дисконтне стопе од 5% и демографских таблица.

Резервација штета се врши у бруто износу узимајући у обзир директне и индиректне трошкове. Резервисане штете које се приказују у билансу стања резултат су сложене вишефазне стручне процјене која почиње са пријавом штете која се коначно комисијски процјењује на основу обавеза из уговора о осигурању, налаза и мишљења вјештака, процјениоца, актуара и других стручњака у складу са осигуравајућом и судском праксом са циљем утврђивања коначног износа обавезе.

Резервисање средстава за настале а непријављене штете ради се методом Групне актуарске статистичке процјене, а када буде активирана софтверска подршка радиће се метода уланчаних љествица(Chain Ladder методом). Ова метода се користи за обрачун резервације средстава за настале непријављене штете на крају пословне године док на крају обрачунског периода краћег

од годину дана овај износ не може бити мањи од износа резерви за настале непријављене штете који је утврђен на крају претходне године.

Укупан износ резервисаних штета по врстама осигурања добије се множењем збира износа насталих пријављених а неријешених штета и насталих непријављених штета са коефицијентом трошкова. Коефицијент трошкова по врстама осигурања утврђује се на основу књиговодствених података о трошковима за период претходне календарске године. Минималан износ индиректних трошкова обраде штета у резерви је 0.5% од збира резерви за настале пријављене, настале непријављене штете и директних трошкова обраде штета у резерви за штете.

Резервисане штете у самопридржају израчунавају се као збир резервисаних штета сопственог портфеља осигурања и резерви штета примљених у саосигурање умањен за збир резервисаних штета пренијетих у саосигурање и реосигурање.

Резерве за колебање штета (изравнање ризика) формирају се за све врсте неживотних осигурања и представљају дугорочна резервисања. Ове резерве се не формирају за штете које су већ настале већ се њима нивелишу будућа одступања од просјечних резултата. С обзиром да резерве не представљају јасну обавезу из уговора о осигурању нису предвиђене по МСФИ 4 – *Уговори о осигурању*.

Резервисања за колебање штета процјењују се на основу Правилника о техничким резервама. Резерве се образују на основу стандардног одступања квоте штета обрачунског периода од просјечне квоте штета у обрачунском периоду. Основица за обрачун резерви за колебање штета је мјеродавна премија у обрачунском периоду на основу које се рачуна горња граница за резерве за колебање штета.

15. Приходи

Приход је дефинисан као бруто прилив економских користи у току периода које произилазе из редовних активности предузећа које доводе до повећања власничког капитала осим оних повећања која се односе на допринос учесника у власничком капиталу.

Приход се мјери по фер вриједности примљене накнаде или потраживања. Најчешће је накнада у облику готовине или готовинских еквивалената, а износ прихода једнак је износу готовине или готовинских еквивалената који су примљени или се реално очекује да ће бити примљени (извјесна потраживања).

Приходи обухватају редовне приходе и добитке.

Редовни приходи пружањем услуга из регистроване дјелатности су услуге неживотних осигурања и то:

- Осигурања незгоде
- Здравствено осигурање
- Осигурање возила која се крећу по копну, осим шинских возила
- Осигурање возила које се крећу по шинама
- Осигурање ваздухоплова
- Осигурање пловила
- Осигурање робе у превозу
- Осигурање имовине од пожара и природних сила
- Осигурање осталих штета на имовини
- Осигурање од одговорности за моторна возила
- Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове
- Осигурање од опште одговорности за бродове
- Осигурање од опште грађанске одговорности
- Осигурање кредита
- Осигурање гаранција
- Осигурање од различитих финансијских губитака
- Осигурање трошкова правне заштите
- Осигурање помоћи

Послови осигурања су закључивање и извршавање уговора о осигурању имовине и лица као и послови у спровођењу мјера за спречавање и смањење ризика који угрожавају осигурање имовине и лица, те други послови осигурања.

Други послови осигурања су посредовање у уговарању осигурања, заступање у осигурању, снимање ризика, снимање и процјена штета, продаја оштећених ствари, пружање правне помоћи и других интелектуалних и техничких услуга у вези са пословима осигурања.

Приход од премије осигурања представља фактурисане износе премије у текућем обрачунском периоду увећане за преносне премије на почетку године и умањене за преносне премије обрачунате на крају обрачунског периода.

Приходи од премије осигурања се уносе у укупан приход у складу са роковима и периодима покривања ризика из одговарајућих уговора о осигурању.

Преносна премија се израчунава да се обезбиједи обухватање дијела фактурисаних премија које се односе на приходе наредних обрачунских периода. Преносна премија обрачунава се методом "про рата темпорис" на фактурисану укупну премију осигурања.

Коришћењем средстава остварује се приход у облику:

- камате за коришћење готовине сразмјерно времену коришћења,
- накнада за коришћење дугорочних средстава.

Приход од камата може се остварити по основу:

- камата на краткорочне и дугорочне кредите
- уговорених камата на одгођено плаћање,
- затезних камата за потраживања која нису плаћена у року,
- камата садржаних у мјеници,
- камата на орочене депозите и депозите по виђењу,
- камата по осталим финансијским пласманима и потраживањима.

Приход од камате утврђује се на основу књиговодствене исправе, односно обрачуна камата.

Када се појави неизвјесност у вези наплативости већ признатог прихода, ненаплативи износ признаје се као расход, а не као исправка изворно признатог износа прихода.

Државна давања (донације) представља помоћ државе (влада, државне агенције и слична тијела било да су локална, национална или интернационална) у облику преноса ресурса ентитету по основу испуњених извјесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности ентитета, а које се могу у разумној мјери вриједносно исказати као и разликовати од уобичајених пословних трансакција ентитета.

Државна давања (донација) могу бити

- давања повезана са средствима и
- давања повезана са приходима.

Донације могу бити дате под одређеним условима или без било каквих услова. Условљене донације не могу се признати док не постоји прихватљива поузданост:

- да ће Друштво задовољити све тражене услове,
- да ће донација бити добивена.

Друштво ће донације третирати по приходовном приступу. Приходовни принцип признавања донација подразумијева да се донације признају као приход систематски и рационално кроз период потребан да се повежу с односним трошковима (начело узрочности или сучељавања) које донација треба да компензира.

Донације повезане са средствима која се амортизују распоређују се у приходе у периодима и у сразмјери у којој се обрачунава амортизација тих средстава.

Донације примљене у текућем периоду као надокнада за расходе који су већ настали било у текућем или претходном периоду распоређују се у приходе у периоду кад су примљене (текући период).

Донације примљене у текућем периоду за расходе будућег периода треба признати у билансу стања као одгођени приход, пасивна временска разграничења.

Уколико ће у наредном периоду (не дужем од годину дана) доћи до реализације активности везане за трошење донације тј. настанак трошка који покрива донација таква врста донације исказује се у билансу стања као одгођени приход – краткорочно разграничење.

16. Расходи

Дефиниција расхода подразумијева расходе који проистичу из редовних активности друштва као и губитке који чине смањење економских користи, али не потичу из редовне активности друштва. Расходи су смањења економских користи кроз обрачунски период у облику одлива или исцрпљења средстава или стварање обавеза што има за посљедицу смањење капитала, али не оно смањење у вези са расподјелом капитала власницима.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода, али не морају настати у току редовних активности. Губици представљају умањење економских користи и као такви нису по природи другачији од осталих расхода.

Расходи се признају у билансу успјеха када настане смањење будућих економских користи које се односе на смањење имовине или повећање обавеза и може поуздано да се измјери што значи да се признавање расхода дешава истовремено са признавањем повећања обавеза или смањења имовине.

Расходе можемо подијелити на: пословне расходе, финансијске расходе и остале расходе.

Пословни расходи укључују трошкове прибаве и административне трошкове. Ове трошкове чине: трошкови провизије заступника, трошкови материјала, трошкови горива и енергије, трошкови бруто зарада запослених и накнада запослених, трошкови амортизације и резервисања, нематеријални трошкови, трошкови пореза и доприноса независно од резултата.

На дан састављања финансијских извјештаја трошкови прибаве се разграничавају сразмјерно учешћу режијског додатка у преносној премији.

Финансијске расходе чине расходи по основу камата, негативних курсних разлика, расходи по основу ефеката валутне клаузуле, расходи из односа са повезаним правним лицима, расходи по основу депоновања и улагања средстава и остали финансијски расходи.

Остале расходе чине губици по основу расходовања и продаје нематеријалних улагања, некретнина и опреме, губици по основу продаје учешћа у капиталу и дугорочних хартија од вриједности, мањкови, расходи ефеката уговорене заштите од ризика, расходи по основу отписа потраживања и остали непоменути расходи.

Расходи по основу обезврјеђења имовине обухватају расход по основу обезврјеђења нематеријалних средстава, некретнина, опреме сталне имовине намијењене продаји, расход по основу ревалоризације нематеријалних средстава, некретнина и опреме и остале расходе по основу обезврјеђења и ревалоризације.

17. Порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе на основицу утврђену пореским билансом који представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода сагласно Закону о порезу на добит.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС СТАЊА

1. Стална имовина

Сталну имовину Друштва чине: нематеријална улагања, земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема, остала основна средства, аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми и дугорочни финансијски пласмани. Подаци о набавној, отписаној и садашњој вриједности сталне имовине на дан 31.12.2019.године дати су у сљедећем табеларном прегледу:

Ред. број	Опис	Вриједност у КМ		
		Набавна	Отписана	Садашња
I	Нематеријална улагања	98.008	98.008	0
1.	Улагања у развој	0	0	0
2.	Goodwill	0	0	0
3.	Концесије, патенти и лиценце	0	0	0
4.	Остала нематеријална улагања	98.008	98.008	0
II	Некретнине, постројења, опрема	12.691.819	2.153.858	10.537.961
1.	Земљиште	384.900	0	384.900
2.	Грађевински објекти	3.465.732	709.454	2.756.278
3.	Постројења и опрема	1.155.525	1.030.517	125.008
4.	Остала основна средства	32.097	32.065	32

5.	Аванси и некретнине.постројења и опрема у припреми.	170.004	0	170.004
III	Инвестиционе некретнине	7.483.561	381.822	7.101.739
IV	Дугорочни финансијски пласмани	4.627.221	370.001	4.257.220
1.	Учешће у капиталу зависних правних лица	2.000	0	2.000
2.	Учешће у капиталу других правних лица	0	0	0
3.	Дугорочни фин.пласмани повезаном прав.лицу	34.435	0	34.435
4.	Дугорочни фин. пласмани у земљи	4.070.001	370.001	3.700.000
5.	Финансијска средства расположива за продају	0	0	0
6.	Остали дугорочни финансијски пласмани	520.785	0	520.785
V	Стална имовина – укупно	17.417.048	2.621.867	14.795.181

Вриједност сталне имовине која је исказана на одговарајућим позицијама Биланса стања одговара вриједности исказаној у књиговодственој евиденцији, односно вриједности сталне имовине исказане у дневнику основних средстава на дан 31.12.2019. године.

Стална имовина је, у моменту набавке, вреднована по набавној цијени. Након почетног признавања по набавној вриједности грађевински објекти, постројења и опрема вреднују се по садашњој вриједности (набавна вриједност умањена за износ обрачунате амортизације).

Садашња вриједност грађевинских објеката, постројења, опреме и инвестиционе имовине увећана је за накнадне трошкове по основу трошкова адаптације, замјене дијелова и трошкова генералних поправки под условом да се ови трошкови могу измјерити и да они продужују корисни вијек или повећавају учинак средства.

Изузетно од наведеног, за дио сталне имовине који чине грађевински објекти вредновање се, након почетног признавања по набавној вриједности, даље врши по фер вриједности у складу са одредбама МРС 16.

Земљиште

У Билансу стања исказана је вриједност земљишта у износу 384.900 КМ и то:

	вриједност у КМ
1. Катастарска општина Бања Лука. ЗК уложак 1773 дио	384.900

Грађевински објекти

Посљедња процјена фер вриједности грађевинских објеката прије извјештајне године извршена је на дан 31.12.2013. године, а процјена инвестиционе имовине извршена је на дан 31.12.2017. године и ефекти ових процјена исказани су у ранијим финансијским извјештајима.

У првој половини 2019. године Друштво је извршило процјену вриједности пословног простора у улици Цара Душана 28, Котор Варош и ускладило књиговодствене евиденције са процјењеном вриједношћу. Позитиван ефекат ове процјене је 224.151 КМ.

Друштво је на дан 31.12.2019. године извршило још једну процјену већег дијела функционалних некретнина који укључује објекте у Бања Луци, Браће Пантића бр. 2; Приједору, Мајора Милана Тепића бр. 3; Прнјавору, Лазе Лазаревића бр. 1; Лакташима, Мајке Југовића бр. 5; Кнежеву, Гаврила Принципа бб, Челинцу, Видовданска бб и Котор Варошу, Цара Душана 28. За објекат у Кнежеву процијењена вриједност је за 7.050 КМ мања од претходне и умањење је књижено на терет ревалоризационих резерви. Свим осталим објектима који су били предмет процјене вриједност је увећана. Укупан износ тог повећања је 382.192 КМ и за толико су повећане ревалоризационе резерве.

Према одлуци број 02-3233/19, од 30.12.2019 извршена је промјена намјене дијела пословног објекта у Улици Браће Пантића бр. 2, на начин да су други и трећи спрат промијенили статус од основног средства на инвестициону некретнину. Процијењена вриједност ових двију етажа је 1.335.204 КМ, те је вриједност грађевинских објеката који се воде као основна средства умањена за тај износ, а повећана је вриједност инвестиционих некретнина.

Ред. бр.	Некретнина	Адреса	Претходна вриједност	Усвојена тржишна вриједност (КМ)	Разлика вриједности
1	II + III спрат објекта			1.335.204,00	
	сутерн+приземље+I спрат			1.989.967,50	
	УКУПНО, Пословни објекат Су+Пр+3	Браће Пантића бр.2, 78000 Бања Лука	3.020.715,36	3.325.171,50	304.456,14
2	пословни простор 62.67m ²	Мајора Милана Тепића 3, Приједор	67.192,28	90.870,00	23.677,72
3	пословни простор 40.0 m ²	Мајке Југовића 5, Лакташи	43.543,92	59.200,00	15.656,08
4	пословни простор 38.0 m ²	Гаврила Принципа бб, Кнежево	40.109,75	33.060,00	-7.049,75
5	део 3/6 пословног објекта Пр+1+Пк	Цара Душана 28, Котор Варош	250.322,42	285.000,00	34.677,58
6	пословни простор 32.0m ²	Видовданска бб, Челинац	32553,52	35,200.00	2646,48
7	пословни простор 50.0m ²	Лазе Лазаревића 18, Прњавор	42421,91	43,500.00	1078,09
	УКУПНО			3,872,001.50	

Вриједности грађевинских објеката на 31.12.2019.

	вриједност у КМ 31.12.2019	вриједност у КМ 31.12.2018
Грађевински објекти	2.756.278	3.539.613

Садашња вриједност грађевинских објеката у извјештајној години је резултат повећања вриједности по процјени, амортизације и промјене намјене од 30.12.2019. како је претходно наведено.

У Билансу стања је исказана садашња вриједност грађевинских објеката у износу 2.756.278 КМ.

Постројења и опрема

Укупна нето вриједност опреме исказана у Билансу стања у износу 125.008 КМ и састоји се од опреме која се користи за обављање основне дјелатности Друштва. Ова опрема се врједнује по набавној вриједности и амортизује се у складу са МРС 16.

Инвестиционе некретнине

Друштво је у Билансу стања исказало нето вриједност инвестиционих некретнина у износу **7.101.739** КМ, што представља повећање од 1.343.739 КМ у односу на вриједност са почетка извјештајне године. Ово повећање је резултат промјене намјене дијела пословног у Улици Браће

Пантића бр. 2 како је већ наведено у дијелу који се односи на грађевинске објекте и додатне инвестиције вриједности 7.810 КМ (набавка и уградња сепаратора) у пословном објекту (технички преглед) у Приједору.

Преглед врједносне структуре инвестиционих некретнина је дат у сљедећој табели:

Земљиште		
1.	Катастарска општина Бања Лука.ЗК уложак 1773 дио	145.169
2.	Катастарска општина Градишка Село. ЗК уложак 314	247.055
3.	Катастарска општина Козарска Дубица. ЗК уложак 5512	139.558
4.	Катастарска општина Приједор. ЗК уложак 818	273.096
5.	Катастарска општина Нови град. Иве Андрића бб	40.233
	УКУПНО КМ:	845.111
Грађевински објекти		
1.	Пословни простор. Градишка Видовданска бб.	1.992.781
2.	Управна зграда. Бања Лука Браће Пантића бр. 2. дио	549.144
3.	Пословни објекат. Технички преглед. Градишка	379.367
4.	Пословни објекат. Технички преглед. Козарска Дубица	424.846
5.	Пословни простор. Бања Лука Веселина Маслеше бр. 15	796.768
6.	Пословни објекат. Технички преглед. Приједор	518.812
7.	Пословни простор Нови Град	259.706
8.	Управна зграда. Бања Лука Браће Пантића бр. 2 II + III спрат објекта	1.335.204
	УКУПНО КМ:	6.256.628
	УКУПНО ИНВЕСТИЦИОНА ИМОВИНА КМ:	7.101.739

Аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми

На овој билансној позицији исказан је износ 170.004 КМ. Наведени износ односи се на улагања у започети, а незавршени дио пословног простора у Приједору.

Нематеријална улагања

Опис	Улагања у развој	Концесије.патенти. лиценце и остало	Goodwill	Остала нематеријална улагања	Аванси и нем.улагања у припреми	Укупно
Набавна вриједност:						
Стање на дан 01.01.2018.	0	0	0	125.253	0	125.253
Нове набавке	0	0	0	0	0	
Процјена и ревалоризација	0	0	0	0	0	0
Смањења:	0	0	0	0	0	0
Расход. продаја и друго	0	0	0	27.245	0	27.245
Стање на дан 31.12.2018.	0	0	0	98.008	0	98.008
Кумулирана исправка						
Стање на почетку године	0	0	0	98.008	0	98.008
Повећања:	0	0	0		0	
Амортизација	0	0	0		0	

Набавка/процјена	0	0	0	0	0	0
Смањења:	0	0	0	98.008	0	98.008
Кумулирана исправка и отуђења	0	0	0		0	
Стање на дан 31.12.2019. године	0	0	0	0	0	0
Нето садашња вриједност 31.12.2019. године	0	0	0	0	0	0

Нематеријална улагања која су се у билансима Друштва водила на дан 01.01.2019. године су се односила на улагања извршена у сврху добијања сертификата за ИСО стандарде 9001:2008 и 27001:2013 од стране ТУВ Аустрија. Извјештајем пописне комисије за 2018. Годину је констатовано да су ти стандарди престали важити дана 18.10.2016. године јер прва надзорна контрола није проведена, те је надлежни контролор ИнтерЦет из Новог Сада извршио повлачење и наведене сертификате прогласио неважећим.

На основу усвојеног извјештаја пописне комисије извршена је исправка на начин да је наведено нематеријално улагање отписано.

Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине

Опис	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвестиционе некретнине	Остала основна средства	Аванси и основна средства у припреми	Укупно
Набавна вриједност:							
Стање на почетку године	384.900	4.199.735	1.150.922	6.140.547	32.065	167.249	12.075.418
Повећања:							
Нове набавке, промјена намјене	0	0	6589	1.343.014	32	17.154	1.366.789
Смањења:	0	0	0	0	0	0	0
Расход, продаја и друго	0	734.003	1986		0	0	735.989
Активирана осн.сред.	0	0	0	0	0	14.399	14.399
Стање на дан 31.12.2019. године	384.900	3.465.732	1.155.525	7.483.561	32.097	170.004	12.691.819
Кумулирана исправка вриједности							

Стање на почетку године	0	660.122	1.001.610	381.822	32.065	0	2.075.619
Повећања:							
Амортизација		49.728	30.209				79.937
Смањења:							
Кумулирана исправка у отуђењу	0	0	0	0	0	0	0
Остало/корекција	0	396	1.302	0	0	0	1.698
Стање на дан 31.12.2019. године	0	709.454	1.030.517	381.822	32.065	0	2.153.858
Нето садашња вриједност 31.12.2019. године	384.900	2.756.278	125.008	7.101.739	32	170.004	10.537.961

Дугорочни финансијски пласмани

Опис	Учешће у капиталу повезаних прав.лица	Дугорочни пласмани прав.лица	Дугор. финанс. пласмани у земљи	Остали дугорочни фин. пласмани	Укупно
БРУТО СТАЊЕ на дан 31.12.2019	2.000	34.435	4.070.001	520.785	4.627.221
Исправка вриједности на 31.12.2019.год.	0	0	370.001	0	370.001
НЕТО СТАЊЕ на дан 31.12.2019	2.000	34.435	3.700.000	520.785	4.257.220

На билансној позицији „Учешће у капиталу повезаних правних лица“ исказан је износ 2.000 КМ. Наведени износ односи се на учешће Друштва у капиталу предузећа „КРАЈИНА-КРОС“ д.о.о. Бања Лука.

Дугорочни пласмани према повезаним Правним лицима у земљи односе се на Уговор о зајму бр. 02-3005/12, закључен између „Крајина-Крос“ доо (зајмопримац) и „Крајинаосигурање“ а.д. Бања Лука (зајмодавац) од **17.09.2012.** године. Износ зајма: 200.000 КМ уз 6% камате годишње, са искључивом намјеном преуређења пословног простора и набавку опреме за технички преглед

Добој. На основу Одлуке из 2015. године зајмопримцу се одобрава смањење каматне стопе на 3.5% и продужење рока отплате до 2021. године.

Дугорочне финансијске пласмане у земљи, који износе 3.700.000 КМ чине средства орочена у банкама. Структура тих средстава је презентована у сљедећој табели:

Р.бр.	Назив банке	Датум доспијећа	Број уговора о ороченом депозиту	Износ орочених средстава (у КМ)	Каматна стопа
1	2	5	6	7	8
	УКУПНО			3.700.000,00	
1	НОВА БАНКА А.Д.	18.04.2020	1001146463	300.000,00	1,15
2	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д.	27.06.2020	ДП 2017/31	500.000,00	1,30
3	НОВА БАНКА А.Д.	28.06.2020	1001639575	200.000,00	2,20
4	МФ БАНК А.Д.	27.06.2020	693-73	500.000,00	2,20
5	ЗИРААТ БАНК БХ Д.Д.	19.02.2022	1862815570113382	500.000,00	1,50
6	УНИРЕДИТ БАНК А.Д.	15.02.2022	09/19	500.000,00	1,30
7	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д.	18.03.2022	ДП2019/7	600.000,00	1,90
8	МФ БАНК А.Д.	20.02.2022	36047	600.000,00	1,80

- Друштво је на дан 30.09.2018. године имало два орочена депозита код банака у износу 1.200.000,00 КМ (Sberbank а.д. 1.100.000,00 КМ и Уникредит банк а.д. 100.000,00 КМ) који су служили за **покриће техничких резерви**. Међутим, средства код Sberbank а.д. у износу од 1.100.000,00 КМ су била орочена до 26.12.2018. године а код Уникредит банке а.д. у износу од 100.000,00 до 30.12.2018. године, те Друштво није успјело поново орочити наведена средства нити су средства пребачена на траксакциони рачун Друштва на дан 31.12.2018. године. Један од разлога који је наведен од стране Sberbank а.д. је да им је била потребна сагласност Агенције за осигурање РС како би средства ставили на располагање Друштву. Наведена средства Друштво је у фебруару 2019. године орочило код МФ банка а.д. у износу од 600.000,00 КМ на период од 36 мјесеци и код Комерцијалне банке а.д. у износу од 600.000,00 КМ на период од 37 мјесеци и служе за покриће техничких резерви.
- Друштво је на дан 30.09.2018. године имало два орочена депозита код банака у износу 1.000.000,00 КМ (Sberbank а.д. 500.000,00 КМ и Уникредит банк а.д. 500.000,00 КМ) који су служили за **покриће 50% минималног гарантног фонда**. Међутим, средства код Sberbank а.д. у износу од 500.000,00 КМ су била орочена до 26.12.2018. године а код Уникредит банке а.д. у износу од 500.000,00 до 30.12.2018. године, те Друштво није успјело поново орочити наведена средства до 31.12.2018. године. Један од разлога који је наведен од стране Sberbank а.д. је да им је била потребна сагласност Агенције за осигурање РС како би средства ставили на располагање Друштву. Наведена средства Друштво је у фебруару 2019. године орочило код Уникредит банк а.д. у износу од 500.000,00 КМ и код ZiraatBank БХ д.д. у износу од 500.000,00 КМ и служе за покриће 50% минималног гарантног фонда.

Остали дугорочни финансијски пласмани у износу 520.784 КМ односе се на:

- средства за резервни фонд бироа БиХ 350.448 КМ
- средства за фонд за накнаду штета бироа БиХ 162.556 КМ
- дугорочни кредити за рјешавање стамбених питања 7.780 КМ

Текућа имовина

Залихе, дати аванси и стална средства класификована као средства намијењена за продају

Опис	Износ у КМ	
	31.12.2018.	31.12.2019.
1. Материјал	0	0
2. Дати аванси	151.753	151.753
3. Укупно (1 до 2)	151.753	151.753

Дати аванси у износу од 151.753 КМ односе се на плаћене а нефактурисане обавеза према повезаном правном лицу.

Краткорочна потраживања и пласмани

Бруто потраживања по основу премија неживотних осигурања износе 224.659 КМ, а исправка вриједности истих 181.253 КМ, нето вриједност 43.406 КМ.

Потраживања од купаца, у износу 917.755 КМ, односе се на потраживања по основу закупа и утужене премије, исправка вриједности истих у износу од 718.445 КМ, односно нето вриједност 199.310 КМ.

Потраживања из специфичних послова у износу 2.646.477 КМ, односе се на потраживања по основу регреса, исправка вриједности истих је 2.576.217 КМ, односно нето вриједност 70.260 КМ.

Друга краткорочна и остала потраживања. у износу 15.046 КМ односе се на потраживања од:

- потраживање за камате од „Крајина-крос“ по пласману 16.351 КМ
- потраживање за добит повезаног правног лица 15.454 КМ
- запослених (аконтације, грађевински кредит) 88.154 КМ
- потраживања од државних органа и организација. 13.550 КМ

- остала потраживања (потраживања од Крајина Крос-а по Одлуци УО од 05.02.2018. за доспјеле обавезе према Пореској управи РС) 139.869 КМ
- исправка остала потраживања 258.332 КМ

Краткорочни пласмани у износу 23.596 КМ односе се на пласман повезаном правном лицу који доспијева до годину дана према поменутом Уговору о зајму бр. 02-3005/12. закључен између „Крајина-Крос“ доо (зајмопримац) и „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука (зајмодавац) од **17.09.2012.** године.

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успијеха односе се на улагања у обвезнице РСОД-О-Б Обвезнице Републике Српске по унутрашњем дугу према добављачима – Република Српска номиналне вриједности 7.674 КМ. Друштво је у билансу наведене обвезнице вредновало по фер вриједности тако да је вриједност обвезница исказана у износу 3.321 КМ. односно извршено је повећање од 29 КМ у односу на претходну годину.

Готовински еквиваленти и готовина

ОПИС	Стање на дан 31.12.2019.
Хартије од вриједности	0
Жиро - рачуни	16.384
Благајна	1.468
Девизни рачуни	375
Укупно:	18.227

Износ исказан на билансној позицији „Готовински еквиваленти и готовина“ идентичан је износу исказаном у рачуноводственој евиденцији са стањем на дан 31.12.2019. године.

Салдо аналитичког конта Благајна, на дан 31.12.2019. године одговара стању исказаном у благајничким извјештајима главне и помоћних благајни на дан 31.12.2019. године.

Благајнички максимум је одређен Одлуком директора Друштва, број 02-3684/14 од 31.10.2014. године, у износу од 2.000 КМ.

Активна временска разграничења

ОПИС	Износ у КМ	
	31.12.2018.	31.12.2019.
1. Унапријед плаћени трошкови прибављања осигурања	1.299.354	469.908
3. Преносна премија осигурања и саосигурања која пада на терет реосигурача и саосигурача	0	6.409
3. Остала активна временска разграничења	18.500	18.500
Укупно:	1.317.854	494.817

Активна временска разграничења у износу од **494.817** КМ односе се на трошкове спровођења осигурања у износу од 469.908 КМ, преносну премију осигурања и саосигурања која пада на терет реосигурача и саосигурача у износу од 6.904 КМ и остала активна временска разграничења у износу од 18.500 КМ, која се односе на аконтацију пореза на добит. У јуну 2019.године Друштво је урадили исправку разграничених трошкова прибаве у износу од 829.447 КМ.

Исправка разграничених трошкова прибаве повећала је губитак ранијих година за износ 829.447 КМ. Друштво је до 2019. године разграничавало све трошкове спровођења осигурања а не само трошкове прибаве(провизије и плате радника који раде на прибављању осигурања). Агенција за осигурање Републике Српске (у наставку АЗОРС) је Рјешењем број 03-307-8/19 од 17.06.2019. године наложила Друштву да утврди и коригује грешке настале обрачуном и разграничењем трошкова прибаве осигурања у складу са одредбама члана 3. Правилника о техничким резервама (Службени гласник Републике Српске број 116/06) са стањем на дан 31.12.2018. године и изврши корекцију књижења за ефекат утврђене грешке у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (у наставку МРС 8).

Поступајући по Рјешењу АЗОРС-а Друштво је извршило обрачун трошкова прибаве осигурања на 31.12.2018. године и у складу са МРС 8 књижило корекцију на разграниченим трошковима прибаве у износу од 819.212 КМ.

Капитал

ОПИС	Износ у КМ	
	31.12.2018.	31.12.2019.
1. Акцијски капитал	13.668.191	13.668.191
2. Законске резерве	94.823	94.823
3. Ревалоризационе резерве	857.474	1.445.592
4. Нераспоређени добитак ранијих године	0	0
5.Нераспоређени добитак текуће године	9.718	0
6. Губитак ранијих година	4.794.435	6.865.833
7.Губитак текуће године	1.261.904	1.687.555
Укупно (1 до 5 минус 6 и 7):	8.573.867	6.655.218

Губитак текуће године износи 1.687.555 КМ.

Након почетног признавања некретнине се вреднују методом ревалоризације (Члан 1. Правилника о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама број 02-4466/13 од 17.12.2013. год.), према којој смањење позитивних ефеката ревалоризације се врши континуираном у корист рачуна Нераспоређени добитак текуће године, а по Препоруци овлаштеног ревизора за ФИ 2017. године. Ревалоризационе резерве Друштва повећане су на 31.12.2019. године у износу од 599.294 КМ и смањене у износу од 11.175 КМ.

Дугорочна резервисања

ОПИС	Износ у КМ	
	31.12.2018.	31.12.2019.
Резервисања за накнаде и бенифиције запослених	47.979	51.317
Резервисања за судске спорове	0	0
Укупно:	47.797	51.317

У складу са MPC 19 по обрачуну овлаштеног актуара Маја Чуковић укњижена су резервисања за примања радника у износу од 51.317 КМ.

Судски спорови у којима је „Крајина осигурање“ тужилац и тужени - стање на дан 31.12.2019. године - СЛУЖБА ПРОЦЈЕНЕ И ЛИКВИДАЦИЈЕ ШТЕТА

А) Преглед судских спорова по врстама осигурања у којима је „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука тужени:

1.Штете аутоодговорности у спору „Крајина осигурање“, број судских предмета 97, износ резервације 796.340 КМ

2.Аутоодговорност зелена карта, број предмета 3, укупан резервисани износ 28.587 КМ

-Аутоодговорност ренте ЗОИЛ, број предмета 6, резервисани износ 100.869 КМ, и ЗОИЛ АО судске 3 предмета, резервисани износ 17.200 КМ

-Аутоодговорност ренте „Крајина осигурања“, број судских предмета 5, резервисани износ, 628.658 КМ,

-Ауто каско број предмета 5 износ 64.900 КМ

-Незгода-колективно осигурање, број 4, 8.234 КМ

-Имовина, број 2, 166.483 КМ.

Укупно предмета у спору из основа накнаде штета : 125
Укупан износ резервација :1.811.271 КМ

Б) Преглед судских спорова по тужбама „Крајина осигурања“ а.д. Бања Лука - дужна премија
Укупно 1 предмет, износ који се потражује 14.000 КМ

На дан 31.12.2019. салдо на конту резервисања за судске спорове (осим за штете) је нула, на основу процјене стручних служби и ангажованих адвокатских фирми.

Краткорочне обавезе

Р/Б	Опис	31.12.2018.	31.12.2019.
		Износ у КМ	Износ у КМ
1.	Краткорочне финансијске обавезе	91.395	135.658
2.	Обавезе по основу штета и уговорених износа	239.046	379.566
3.	Обавезе по основу зарада и накнада зарада	520.799	683.256
4.	Друге краткорочне обавезе	527.106	775.388
5.	Пасивна временска разграничења	5.795.088	6.831.507
	Укупно:	7.173.434	8.805.375

Друге краткорочне обавезе из пословања у износу 775.388 КМ односе се на:

- обавезе за премију реосигурања 10.501 КМ
- обавезе члановима управног и надзорног одбора 51.052 КМ
- обавезе према физичким лицима – накнаде по уговорима 126.088 КМ
- обавезе према добављачима 182.159 КМ
- обавезе према регулаторним органима 23.626 КМ
- остале обавезе обуставе од плате 22.366 КМ
- обавезе за порезе доприносе и друге краткорочне обавезе 359.596 КМ

Обавезе према регулаторним органима у износу 23.626 КМ односе се на обавезе према Бироу Зелене карте БиХ, Агенцији за осигурање РС и Заштитном фонду РС.

Пасивна временска разграничења

Опис	31.12.2018.	31.12.2019.
	Износ у КМ	Износ у КМ
Преносне премије неживотних осигурања	1.484.554	2.405.145
Резервисане штете неживотних осигурања	4.138.302	4.386.825
Друга пасивна временска разграничења	172.232	39.537
Укупно:	5.795.088	6.831.507

Пасивна временска разграничења износе **6.831.507** КМ, у односу на 31.12.2018. годину имају повећање у износу 1.036.419 КМ.

Преносна премија неживотних осигурања

Друштво има Правилник о формирању и начину обрачунавања преносних премија, који је усвојио Управни одбор Друштва, дана 24.05.2007. године, а уз претходно прибављено позитивно мишљење овлашћеног актуара Друштва.

За све врсте осигурања Друштво је обрачунало преносну премију примјеном софтвера за обрачун преносне премије по методу *Pro Rata Temporis*.

Укупна преносна премија износи 2.405.145 КМ, а коефицијент разграничења 0,56.

Резервација за штете неживотних осигурања

Друштво има Правилник о формирању и начину обрачунавања резервације штета, који је усвојио Управни одбор Друштва, дана 21.02.2012. године, уз претходно прибављено позитивно мишљење овлашћеног актуара Друштва.

Резервисане штете неживотних осигурања износе 4.386.825 КМ, у односу на 31.12.2018. годину имају повећање у износу 248.523 КМ.

Друштво је на дан 31.12.2019. године исказало следећи износ резерви за штете по врстама резервисања:

Опис	ИЗНОС У КМ	
	31.12.2018.	31.12.2019
1. Резерве за настале непријављене штете	1.923.004	1.796.697
2. Резерве за настале пријављене штете имовине	79.565	191.190
3. Резерве за настале пријављене штете саобраћаја	251.047	492.926
4. Резерве штете судске	835.292	902.551
5. Капитализиране ренте	896.933	885.306
6. Капитализиране ренте ЗОИЛ-а	104.370	100.869
7. Резерве за штете судске ЗОИЛ-а	48.091	17.286
Укупно:	4.138.302	4.386.825

На основу података о износу резервисаних штета по врстама резервисања, може се констатовати да резерве за настале непријављене штете износе 1.796.697 КМ, а резерве за настале пријављене штете износе 2.590.128 КМ.

Друга пасивна временска разграничења

Друга пасивна временска разграничења су евидентирана у износу од 39.537 КМ. Наведени износ односи се на:

- Резервације за превентиву 3.537 КМ
- Обавезе за допринос за унапређење безбједности саобраћаја 36.000 КМ

Друштво има Правилник о превентиви, који је усвојио Управни одбор Друштва 18.11.2011. године, уз претходно прибављено позитивно мишљење тадашњег овлашћеног актуара Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС УСПЈЕХА

Пословни приходи

Опис	Износ у КМ	Износ у КМ	Индекс
	31.12.2018.	31.12.2019.	(3/2)*100
1	2	3	4
Приходи од премије осигурања, саосигурања и реосигурања неживотних осигурања	3.139.043	3.545.293	112,94
Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	362.080	428.665	118,39
Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања у накнади штета неживотних осигурања	174.668	0	0
Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија субвенција, дотација, донација и сл.	10.629	0	0
Други пословни приходи	397.420	402.595	101,30
УКУПНО	4.083.840	4.376.553	107,17

У периоду 01.01.-31.12.2019.год. Друштво је повећало пословне приходе у износу 292.713 КМ или 7,17% у односу на 01.01-31.12.2018.год.

Пословни расходи

Опис	Износ у КМ	Износ у КМ	Индекс
	31.12.2018	31.12.2019	
1	2	3	4 (3/2)
Допринос за превентиву	30.056	3.536	11,76
Ватрогасни допринос	0	0	0,00
Допринос Заштитном фонду, АЗОРС и Омбудсман	64.534	55.462	85,94
Накнаде штета, осигураних сума, других уговорених износа и удјели у штетама неживотних осигурања	1.933.843	1.479.961	76,53
Расходи по основу премија и провизија саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	152.780	97.031	63,51
Резервисања за штете и удјеле у штетама и остала резервисања по основу неживотних осигурања	1.193.543	552.707	46,31
Трошкови амортизације	104.963	80.264	76,47
Трошкови резервисања	5.890	3.520	59,76
Трошкови материјала, горива и енергије	95.393	119.651	125,43

Трошкови провизија	164	0	0,00
Трошкови производних услуга, рекламе и пропаганде	456.763	1.320.471	289,09
Нематеријални трошкови	290.557	177.610	61,13
Трошкови пореза и доприноса	79.453	81.953	103,15
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	1.006.527	1.244.809	123,67
Остали лични расходи и накнаде	529.732	640.580	120,92
УКУПНО:	5.944.198	5.857.555	98,54

- У периоду 01.01.-31.12.2019.год. Друштво је смањило пословне расходе у износу 86.643 КМ или 1,46 % у односу на 01.01.-31.02.2018.год.
- **На смањење пословних расхода највише је утицало смањење резервисања за штете и удјеле у штетама и остала резервисања по основу неживотних осигурања које износи 552.707 КМ и у односу на претходну годину мања су за 640.836 КМ. Ова резервисања утврђена су на основу обрачуна актуара на дан 31.12.2019. године**
- **Такође, на смањење пословних расхода утицали су трошкови накнаде штета, осигураних сума, других уговорених износа и удјели у штетама неживотних осигурања, која су у односу на претходну годину смањена за 453.882 КМ.**
- Трошкови амортизације. у износу 80.264 КМ обрачунати су у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама. За обрачун амортизације користи се одговарајући софтвер.
- Трошкови производних услуга, рекламе и пропаганде у укупном износу од 1.320.471 КМ.

У следећој табели дат је преглед трошкова спровођења осигурања исказаних у Билансу успјеха за период 01.01.-31.12.2019. годину и упоредни подаци за 2018. годину.

Опис	Износ у КМ	Износ у КМ	Индекс
	31.12.2018.	31.12.2019.	(3/2)*100
1	2	3	4
Трошкови материјала и енергије	95.393	119.651	125,43
Амортизација	104.963	80.264	76,47
Трошкови резервисања	5.890	3.520	59,76
Трошкови провизија	164	0	0,00
Нематеријални трошкови	290.557	177.610	61,13
Трошкови произ.услуга, рекламе и пропаганде	456.763	1.320.471	289,09
Порези и доприноси	79.453	81.953	103,15
Бруто зараде и остала лична примања	1.006.527	1.244.809	123,67
Трошкови осталих личних расхода	529.732	640.580	120,92
Укупно:	2.569.442	3.668.858	142,79

У периоду 01.01- 31.12.2019.године остварени су трошкови спровођења осигурања у износу **3.668.858 КМ** и већи су у односу на претходни период за 1.099.416 КМ.

Финансијски приходи и расходи

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2018.	31.12.2019.	(3/2)*100
1	2	3	4
Приходи од камата	108.914	61.691	56,64
Остали финансијски приходи	3.343	0	0
Укупно - Финансијски приходи	112.257	61.691	54,95
Финансијски расходи из односа са повезаним п.л.	595	5.617	944,03
Расходи камата	36.529	28.575	78,22
Остали финансијски расходи	22.394	28.306	126,40
Укупно - Финансијски расходи	59.518	62.498	105,01

Приходи од камата у износу 61.691 КМ остварени су по основу камата на орочене депозите у износу 55.073 КМ ,камате од Бироа ЗК 4.503 КМ и камата у износу од 2.115 КМ по основу Уговору о зајму бр. 02-3005/12 закључен између „Крајина-Крос“ доо (зајмопримац) и „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука (зајмодавац) од **17.09.2012.** године.

Остали приходи и расходи

Остали приходи

Остали приходи су евидентирани у укупном износу од 109.959 КМ а чине их:

- Добици од продаје основних средстава	300 КМ
- Наплаћена отписана потраживања - по правилнику	48.658 КМ
- Приход од смањења обавеза	28.299 КМ
- Приход од откупа штета	2.917 КМ
Остали приходи - судске пресуде	9.640 КМ
- остали приходи	20.145 КМ

Остали расходи

Остали расходи су евидентирани у укупном износу од 317.250 КМ од чега се на расходе по основу исправке вриједности и отписа потраживања односи 280.263 КМ и остали расходи 36.987 КМ.

Финансијски резултат

ОПИС	Износ у КМ		19/18*100
	31.12.2018.	31.12.2019.	
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	4.083.840	4.376.553	107,17
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	5.944.198	5.857.555	98,54
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	0	0	0
ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	1.860.358	1.481.002	79,61
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	112.257	61.691	54,95

ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	59.518	62.498	105,01
ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	0	0	0
ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	1.807.619	1.481.809	81,98
ОСТАЛИ ПРИХОДИ	859.927	109.959	12,79
ОСТАЛИ РАСХОДИ	313.553	317.250	101,18
ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	546.374	0	0
ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0	207.291	0
ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	51	43	84,31
РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	710	702	98,87
ДОБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	0	0	0
ГУБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	659	659	100,00
ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА КОЈЕ НИСУ МАТЕРИЈАЛНО ЗНАЧАЈНЕ	0	466	0,00
РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА КОЈЕ НИСУ МАТЕРИЈАЛНО ЗНАЧАЈНЕ	0	7.980	0,00
ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА КОЈЕ НИСУ МАТЕРИЈАЛНО ЗНАЧАЈНЕ	0	0	0,00
ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА КОЈЕ НИСУ МАТЕРИЈАЛНО ЗНАЧАЈНЕ	0	7.514	0,00
НЕТО ГУБИТАК ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ	1.261.904	1.697.273	134,51
ГУБИТАК ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ	0	-9.718	0,00
УКУПАН НЕТО ГУБИТАК ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ	1.261.904	1.687.555	133,73

На основу презентованих података о оствареном финансијском резултату може се констатовати да је Друштво. у 2019. години остварило пословни губитак у износу 1.687.555 КМ.

Након почетног признавања некретнине се вреднују методом ревалоризације (Члан 1. Правилника о измјенама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама број 02-4466/13. од 17.12.2013. год.), према којој смањење позитивних ефеката ревалоризације се врши континуираном у корист рачуна **Нераспоређени добитак текуће године (износ 9.718 КМ)**, а по Препоруци овлаштеног ревизора за ФИ 2017. године, **те укупан нето губитак у обрачунском периоду износи 1.687.555 КМ.**

На смањење пословних расхода највише је утицало смањење резервисања за штете и удјеле у штетама и остала резервисања по основу неживотних осигурања које износи 552.707 КМ и у односу на претходну годину мања су за 640.836 КМ. Ова резервисања утврђена су на основу обрачуна актуара на дан 31.12.2019. године

Такође, на смањење пословних расхода утицали су трошкови накнаде штета, осигураних сума, других уговорених износа и удјели у штетама неживотних осигурања, која су у односу на претходну годину смањена за 453.882 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

Синтетизован преглед токова готовине

Опис	Износ у КМ
1. Прилив готовине из пословне активности	4.808.237
2. Одлив готовине из пословне активности	4.755.475
3. Нето прилив готовине из пословне активности (1 – 2)	52.762
4. Прилив готовине из активности инвестирања	2.255.073
5. Одлив готовине из активности инвестирања	2.210.032
6. Нето прилив готовине из активности инвестирања (4 – 5)	45.041
7. Прилив готовине из активности финансирања	
8. Одлив готовине из активности финансирања	109.365
9. Нето прилив готовине из активности финансирања (7 – 8)	-109.365
10. Нето прилив готовине (3 + 6 + 9)	-11.562
11. Готовина на почетку године	29.789
12. Позитивне курсне разлике по основу прерачуна готовине	0
12. Готовина на крају године (10 + 11)	18.227

Анализом података презентованих у претходној табели може се закључити да Друштво има негативан готовински ток -11.562 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ

Синтетизован преглед промјена на капиталу

О П И С	Акционарски капитал	Ревалоризационе резерве	Законске резерве	Нераспоређена добит (губитак)	Укупно (2+3+4-5)
1	2	3	4	5	6
Стање на почетку године	13.668.191	857.474	94.823	-6.865.833	7.754.655
Повећања:					
- Улози чланова друштва					
- Нето добитак периода исказан у билансу успјеха				-1.687.555	-1.687.555
- Нето добитак периода признат директно у капитал					
Смањења:					
- Расподјела добитка					
- Ефекти ревалоризације материјалних и немате-ријалних средстава		588.118			588.118
Стање на крају периода	13.668.191	1.445.592	94.823	-8.553.388	6.655.218

ПОВЕЗАНО ПРАВНО ЛИЦЕ

Друштво је у току 2019.године имало пословне трансакције са повезаним правним лицем „Крајина-Крос“ д.о.о. Бања Лука као што је презентовано у наредној табели:

Опис	конто	Почетно стање		Промет периода		салдо	
		Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује
Учешће у капиталу зависних правних лица	0300	2.000	0	0	0	2.000	0
Дугорочни фин. пласмани повезано лице	0330	48.031	0	10.000	23.596	34.435	0
Пласмани повезаном лицу- до годину дана	2300	86.552	0	23.596	0	110.148	0
Потраживање по основу закупа	20700	168.480	0	60.840	0	229.320	0
Потраживање по основу премије незгоде	2014	146	0	596	96	646	0
Потраживање за камате на пласмане	2200	14.236	0	2.115	0	16.351	0
Потраживања од пов.пр.лица по одл. УО за доспјеле обавезе Пореске обавезе	22830	124.961	0	0	0	124.961	0
Потраживање за добит	2201	15.454	0	0	0	15.454	0
Обавезе према добављачу повезано правно лице	4641	0	0	329	624	0	295
Дати аванси	1500	151.753	0	0	0	151.753	0
Остала потраживања	2280	0	120	14.413	339	13.954	0
Обрачунати порез на додатну вриједност	4711	0	0	0	8.840	0	8.840

На билансној позицији „Учешће у капиталу повезаних правних лица“ исказан је износ 2.000 КМ. Наведени износ односи се на учешће Друштва у капиталу предузећа „КРАЈИНА-КРОС“ д.о.о. Бања Лука.

Дугорочни пласмани према пов. правним лицима у земљи односи се на Уговор о зајму бр. 02-3005/12 закључен између „Крајина-Крос“ д.о.о. (зајмопримац) и „Крајина осигурања“ а.д. Бања Лука (зајмодавац) **17.09.2012.** године. Износ зајма: 200.000 КМ уз 6% камате годишње са искључивом намјеном преуређења пословног простора и набавку опреме за технички преглед Добој. На основу Одлуке из 2015. године зајмопримцу се одобрава смањење каматне стопе на 3.5% и продужење рока отплате до 2021.године.

Потраживања од купаца повезаног правног лица у износу 229.320 КМ односе се на потраживања по основу закупа за станице техничког прегледа који су у власништву „Крајина осигурање“ а.д.

Потраживање за камату на пласман у износу 16.351 КМ везано је за доспјелу камату по Уговору о зајму бр 02-3005/12.

Потраживања од пов. пр.лица у износу од 124.961 КМ по Одлуци број 02-364-уо/18 од 05.02.2018. године, Управног одбора Крајина осигурања, за доспјеле Пореске обавезе Крајина Крос.

Потраживање за добит у износу 15.454 КМ односи се на распоред добити власнику по одлуци Скупштине акционара.

Промет на добављачима односи се на фактурисане уговорене обавезе.

ЉУБОМИР ЈАНДРИЈАШЕВИЋ

Лиценца бр. СР-1560/20

д и р е к т о р :

ГОРАН БОБАР